Vegdirektoratet
Liikennöinti- ja ajoneuvo-osasto
2017

Statens vegvesen

TRUCKER'S GUIDE
Norjassa ajaville

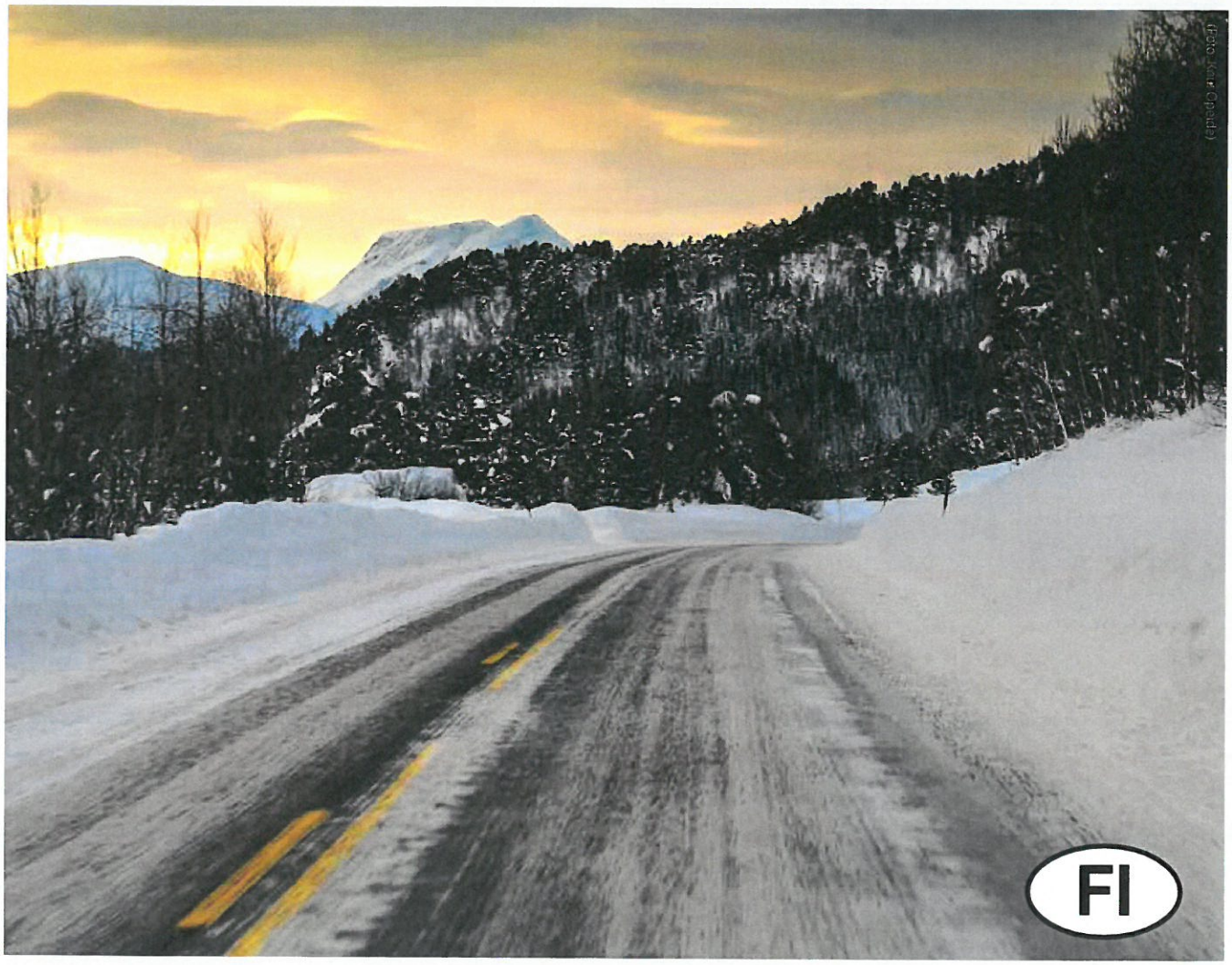

FI

(Foto: Hilde M. Strangstakstuen)

Sisällys

Muistilista	5
Hyvä tietää	6
Ajaminen Norjassa	8
Ajaminen talvella	11
Ajaminen liukkaalla kelillä	12
Näin asennat yleisketjut	15
Aja turvallisesti tunnelissa	17
Tunneliajon säännöt	16
Ajo- ja lepoaikamääräykset	18
Vuorokausilepopaikat	19
Ulkomaankuljetukset	20
Tärkeitä numeroita	22
Ruokailuvinkkejä	23

Vastaava julkaisija: Statens vegvesen Vegdirektoratet
Tiedot päivitetty syyskuussa 2017. Lait ja säännöt ovat olleet voimassa 1. syyskuuta 2017
Statens vegvesen ei vastaa Truckers guiden virheistä tai puutteista.
Painopaikka: Kai Hansen Trykkeri AS

(Kuvat: Kru Operaa)

! MUISTILISTA

ASIAKIRJAT;

- ☐ Passi
- ☐ Ajokortti
- ☐ Ammattipätevyyskortti
- ☐ Kuljettajakortti
- ☐ Eurooppalainen sairaanhoitokortti (jos asuinpaikkasi on ETA-maassa)
- ☐ Vakuutuskortti (suositeltava)
- ☐ Alkuperäinen rekisteriote
- ☐ Yhteisölupa
- ☐ CMR-rahtikirja, jossa on moottoriajoneuvon rekisteritunnus (oltava ajoneuvossa)
- ☐ CMT/CEMT-lupa
- ☐ Kuljettajatodistus, joka todistaa laillisen työsuhteen yrityksessä.

VÄLTTÄMÄTTÖMÄT HENKILÖKOHTAISET VARUSTEET:

- ☐ Ota mukaan lämpimät vaatteet ja kengät
- ☐ Ota mukaan päähine ja käsineet
- ☐ Ota mukaan ruokaa, vettä ja lämmintä juotavaa
- ☐ Huomioliivi

AUTO JA PERÄVAUNU:

- ☐ Ketjut
- ☐ Spriitä jarrujärjestelmää varten (vanhemmat ajoneuvot)
- ☐ Hinausketju
- ☐ Rengaskiilat
- ☐ Hiekkaa
- ☐ Riittävästi polttoainetta
- ☐ Lasinpesunestettä (pakkasenkestävää)
- ☐ Hyvät pyyhkijänsulat
- ☐ Pitkävartinen harja, jossa jääraappa
- ☐ Ladattava taskulamppu

HYÖDYLLISIÄ SANOJA

Norja	**Suomi**
Bensin	Bensiini
Blyfri	Lyijytön
Bremser	Jarrut
Bremsevæske	Jarruneste
Diesel	Diesel
Gass	Kaasu
Clutch	Kytkin
Hjulkjetting	Lumiketju
Høyre	Oikea
Venstre	Vasen
Kontrollere	Tarkista
Kjølevæske	Jäähdytinneste
Mekaniker	Mekaanikko
Olje	Öljy
Flatt batteri	Tyhjä akku
Lade	Ladata
Punktering	Rengasrikko
Luft	Ilma
Sikring	Sulake
Gasspedal	Kaasupoljin
Strøm	Virta
Bensinstasjon	Liikenneasema
Skifte ut	Vaihtaa
Reservehjul	Varapyörä
Vann	Vesi
Vegliste	Tieluettelo

Hyvä tietää!

Norjan valuutta
Norjan kruunu (lyhenne Kr tai NOK)
1 Euro = n. 9 kr/NOK

Kolikot ja setelit
Kolikot: 1, 5, 10 ja 20 kruunua
Setelit: 50, 100, 200, 500 ja 1000 kruunua

Matkustustietoja
Ks. vegvesen.no

Kaupat:
Useimmat kaupat ovat avoinna maanantaista lauantaihin, lauantaisin lyhennetyt aukioloajat. Jotkut pienehköt päivittäistavarakaupat ovat auki sunnuntaisin. Liikenneasemilla on rajallinen valikoima elintarvikkeita.

Kieli
Valtaosa norjalaisista ymmärtää englantia.

Liikenneasemat
Joillakin tieosuuksilla liikenneasemien välimatkat voivat olla pitkät. Tämä koskee varsinkin vuoristoteitä. Monet liikenneasemat ovat auki ympäri vuorokauden. Niistä useimmat ovat pääteiden varsilla.

Puhelin
Matkapuhelinverkko kattaa käytännöllisesti katsoen koko maan. Ajon aikana saa käyttää vain kiinteästi asennettua / handsfree-matkapuhelinta,

Tietullitunniste
Kaikissa ammattiliikenteessä olevissa norjalaisissa ja ulkomaisissa yli 3,5 tonnia painavissa moottoriajoneuvoissa on oltava voimassa oleva tietullitunniste (bombrikke) ja sopimus Norjan tietullien maksamisesta.

- Bombrikke on liitettävä ajoneuvon rekisterinumeroon ja se on kiinnitettävä tuulilasiin.
- Ajoneuvon omistaja, kuljettaja tai liisaaja on velvollinen tekemään maksusopimuksen ja asentamaan bombrikke-tunnisteen.
- Seuraavat tietullitunnisteet kelpaavat Norjassa: AutoPASS, BroBizz Øresundista ja Storebæltistä, AutoBizz Scandlinelta ja GoBoxilta.
- Voit tilata AutoPASS-tunnisteen postitse tai tietullipisteistä rajoilta tai ulkomaanliikenteessä olevilta lautoilta.
- Lisätietoja osoitteessa autopass.no/en tai soittamalla numeroon 02050 (Norjan sisällä) / +47 21 03 17 64 (ulkomailta).

Norjan valvontaviranomaiset

Jos osut ratsiaan
Jotta tarkastus sujuisi mahdollisimman nopeasti, sinulla on oltava asiakirjat järjestyksessä ja helposti käsillä.

Valvonta-asemat
- Jos et noudata liikenteenvalvojan kehotusta tulla valvonta-asemalle, tästä voi seurata rangaistus
- Valvonta-asemilla tarkastetaan lähinnä ajoneuvon painot, mitat, tekninen kunto, kuorman kiinnitys, renkaat ja ketjut, vaaralliset aineet, kuljettajan ajo- ja lepoajat, asiakirjat jne.
- Jos tarkastuksessa ilmenee vakavia tai liikennettä vaarantavia vikoja tai puutteita, ne on korjattava, ennen kuin voit jatkaa matkaa.

Sakot
Ajokortin ottaminen pois tai sakko riippuu tapauksen laadusta.

Jos olet esimerkiksi:
- ylittänyt nopeusrajoituksen 60 km/t 10 kilometrillä tunnissa, saat 1 600 kruunun sakon
- ylittänyt nopeusrajoituksen 60 km/t 26 kilometrillä tunnissa, menetät ajokorttisi
- ajanut päin punaista valoa, saat 5 200,00 kruunun sakon
- tehnyt kielletyn ohituksen, saat 5 200,00 kruunun sakon

POLITIET

Poliisi pysäyttää ja kontrolloi kuljettajia ja ajoneuvoja tieliikenteessä koko Norjassa. Poliisi valvoo erityisesti nopeusrajoitusten noudattamista, ajoa alkoholin tai huumaavien aineiden vaikutuksen alaisena ja turvallista ajotapaa.

TOLL CUSTOMS

Tullilaitos toimii pääasiassa Norjan rajanylityspaikoilla, mutta voi myös tarkastaa ajoneuvoja ja kuljettajia teiden varsilla.

Norjan valvontaviranomaiset käyttävät uniformua (paitsi työsuojeluviranomaiset) ja henkilökorttia!

Statens vegvesen

Statens vegvesen valvoo liikennettä teiden varsilla ja kiinteillä valvonta-asemilla kaikkialla Norjassa. Se ohjaa liikennemerkein ajoneuvoja, kuten kuorma-autoja, yhdistelmäajoneuvoja ja busseja pääteiltä valvonta-asemalle.

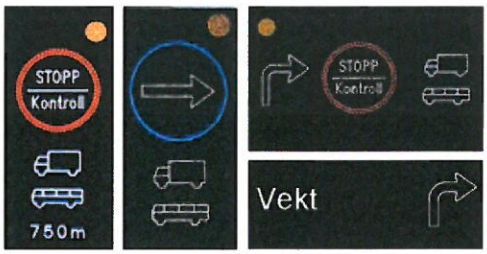

Arbeidstilsynet

Työsuojeluviranomaiset tekevät tarkastuksia yhdessä muiden viranomaisten kanssa ja keskittyvät työ- ja palkkaehtojen noudattamiseen.

Ajaminen Norjassa

Valitse oikea reitti

Norjan tieverkko on kunnoltaan hyvin vaihteleva. Vääriä reittivalintoja tapahtuu valitettavasti, ja jos ajoneuvossa on lisäksi huonot renkaat eikä käytettävissä ole lumiketjuja, onnettomuuksia voi helposti syntyä.

Oikotiet voivat olla täynnä esteitä, jotka eivät näy kartalla. Tiet voivat olla esimerkiksi kapeita ja jyrkkämutkaisia ja niiden päällyste voi olla heikko.

Lautat ovat monessa tapauksessa tärkeä osa reittiä. Monilla tieosuuksilla on myös maksettava tietulleja. Lauttojen ja tulliteiden käyttö maksaa enemmän.

Vaikeakulkuiset reitit

Osalla Norjan tieverkkoa, myös pääteillä, voivat ajo-olosuhteet olla talvisaikaan huomattavan vaikeat. Tämä koskee varsinkin vuoristoisia alueita ja erityisesti runsassateisia aikoja. Tällaisissa tilanteissa voi ajaminen kaksiakselisella perävaunulla ja puoliperävaunulla (vaikka käytössä olisivat talvirenkaat ja/tai ketjut) olla hyvin hankalaa.

Tällaisia tieosuuksia on syytä välttää runsassateisina aikoina ja liukkaalla kelillä. Kun kelitilanne on erittäin huono, kannattaa ottaa huomioon raskaille ajoneuvoille mahdollisesti määrättävä tilapäinen ajokielto. Kyseiset tieosuudet on merkitty erilliseen raskaan liikenteen tiekarttaan (vegvesen.no/tungbilkart).

Ajoneuvot, jotka jäävät kiinni ja haittaavat muuta liikennettä, voidaan poistaa tieltä ja ottaa talteen, kunnes tilanteesta viranomaisille aiheutuneet kulut on maksettu.

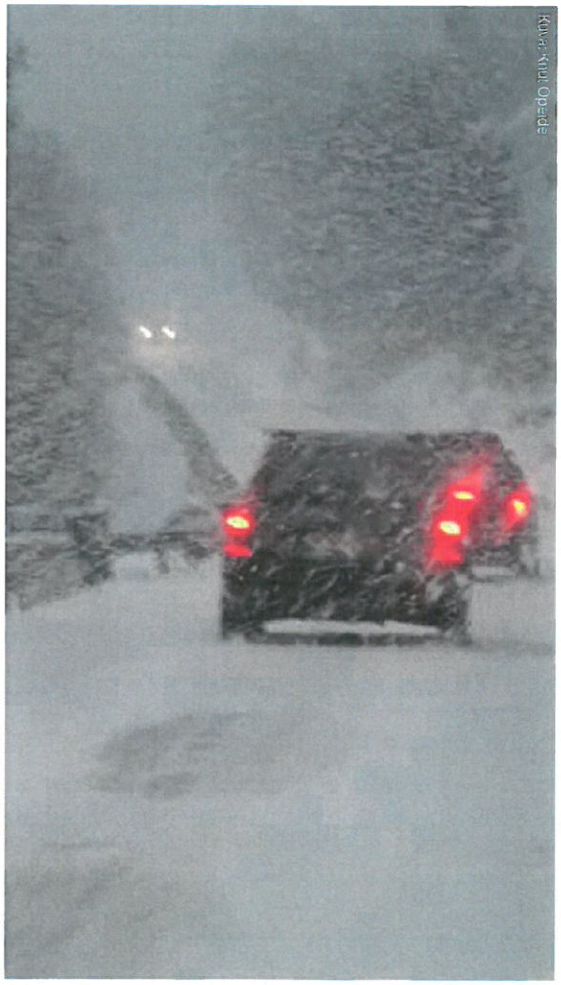

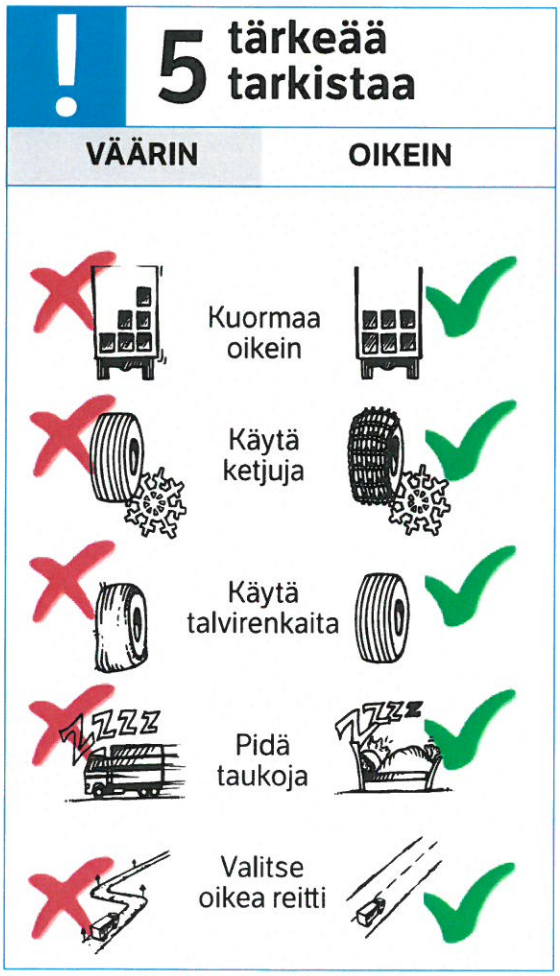

Nopeusrajoitukset:

Kaupungit ja taajama-alueet	*	**50 km/t**
Maantiet	*	**80 km/t**
Moottoritiet	***	**80/90/100/110 km/t**

* Monissa osissa kaupunkeja 30 km/t

** Maanteillä nopeusrajoitus voi olla myös 60 tai 70 km/t, jos tien varrella on asutusta

*** Yli 3,5 tonnin painoisten moottoriajoneuvojen suurin sallittu nopeus Norjassa on tiettyjä bussityyppejä lukuun ottamatta 80 km/t, vaikka nopeusrajoitus muutoin mahdollistaisi suuremman nopeuden.

Sakot

Poliisi voi vaatia maksamaan sakon välittömästi. Myös ajokortti on mahdollista ottaa pois. Sakon määrä riippuu rikkomuksen laadusta ja tyypistä.

Väistämisvelvollisuus

Oikealta tulevilla on yleinen etuajo-oikeus. Päätiet ovat pääsääntöisesti etuajo-oikeutettuja. Mikäli päätie kulkee kaupungin tai taajaman läpi, väistämisvelvollisuus voi koskea paikallisteiden liikennettä. Tämä osoitetaan liikennemerkillä "etuajo-oikeus päättyy".

Ajovalot

Lähivaloja tai erityisiä ajovaloja on käytettävä liikenteessä aina.

Etuajo-oikeutetun tien merkki

Etuajo-oikeutettu tie

Etuajo-oikeus päättyy

Promilleraja

Rattijuopumuksen raja on 0,2 promillea. Promillerajan ylittämisestä seuraa ajokortin menettäminen, sakko ja mahdollinen vankeusrangaistus. Lisäksi kuljettaja voidaan määrätä ajokieltoon Norjassa.

Turvavyöt

Turvavyön käyttö on aina pakollista.

Varoittaminen hätätilanteissa

1. Kytke hätävilkut päälle! Sammuta pimeällä ajovalot ja jätä päälle seisontavalot. **Tärkeää on, että sinut nähdään!**
2. Ajoneuvossa on oltava vähintään yksi varoituskolmio ja yksi turvaliivi.
3. Jos ajoneuvo vaarantaa estää muun liikenteen eikä sitä heti voida siirtää sopivampaan paikkaan, muuta liikennettä on varoitettava. Varoituskolmio on sijoitettava riittävän matkan päähän. Sen on oltava vähintään 150 metrin päässä ajoneuvosta niin, että muut tiellä liikkuvat voivat nähdä sen ajoissa.
4. Liikuttaessa ajoneuvon ulkopuolella hätätilanteessa on aina käytettävä turvaliiviä.

Joutokäynti

Moottoria ei saa pitää tarpeettomasti joutokäynnillä.

Diesel

Norjassa ei saa käyttää värjättyä (alennetun verokannan) dieseliä linja-autoissa, kuorma-autoissa, pakettiautoissa, farmariautoissa eikä henkilöautoissa. Kielto koskee myös asuntoautoja/matkailuautoja. Määräyksen rikkomisesta sakotetaan.

Riistakolarit

Jos törmäät eläimeen tai huomaat vahingoittuneen tai avuttoman eläimen, sinun on otettava yhteys poliisiin (puh. 02800). **Älä koskaan seuraa vahingoittunutta eläintä.**

Varoitusmerkkejä tietä ylittävistä eläimistä

Hirvi

Poro

Peura

Lehmä

Lammas

Painot ja mitat

Ajoneuvon sallittu leveys ja pituus
Ajoneuvon suurin sallittu leveys Norjan yleisillä teillä on 2,55 m (2,60 autoille, joiden tavaratilassa on eristetyt seinät). Ajoneuvon suurin sallittu pituus on 19,5 metriä. Joillakin teillä suurin sallittu leveys ja/tai pituus voi olla näitä pienempi.

Kokonaispaino
Ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu kokonaispaino on 50 tonnia, jos vetoauton taka-akselin ja perävaunun etuakselin etäisyys yhdistelmässä on riittävä. Joillakin tieosuuksilla suurin sallittu kokonaispaino voi olla tätä pienempi, ja akselipainoa voidaan tilapäisesti rajoittaa tietyillä teillä.

Moduuliyhdistelmät
Moduuliyhdistelmät saavat olla enintään 25,25 metriä pitkiä ja painaa enintään 60 tonnia. Ajaminen moduuliyhdistelmillä on sallittu vain tietyillä tieosuuksilla.
Ks. yleiskuvaus sivulta vegvesen.no/modulvogntog.

Puutavarankuljetusyhdistelmät
Tätä kuljetustyyppiä koskevat erilliset määräykset.

Suurin sallittu akselipaino Norjan yleisillä teillä
Suurin sallittu akselipaino vaihtelee Norjan teillä, ja siksi ajoreitti on suunniteltava etukäteen.

Yhteenveto sallituista painoista ja mitoista
Sivulla vegvesen.no/riksvegliste on luettelo suurimmista sallituista kokonaispainoista ja ajoneuvoyhdistelmien pituuksista kaikilla Norjan tieosuuksilla. Tieluettelossa on lisäksi yleiset määräykset, jotka koskevat Norjan yleisillä teillä sallittuja akselipainoja, kokonaispainoja, pituuksia, leveyksiä ja näiden laskemisperusteita. Lueteltuina ovat valtatiet, seututiet ja paikallistiet sekä erikoiskuljetuksille tarkoitetut tiet. Valtateiden luettelossa on myös summittainen yhteenveto ajoneuvojen/ajoneuvoyhdistelmien suurimmista sallituista painoista ja mitoista kansainvälisessä liikenteessä.

Erikoiskuljetukset

Kyselyt ja poikkeuslupahakemukset lähetetään osoitteella:
Statens vegvesen, Region øst Av. Akershus og Oslo Postboks 8037 Dep. NO-0030 Oslo

Puhelin: 815 22 000 / Faksi: 24 05 80 01

Ylikuormamaksu
Jos ajoneuvossa on ylikuormaa, omistajalle määrätään ylikuormamaksu ja sakko, mutta myös kuljettaja voi saada sakon. Maksut ja sakot riippuvat ylikuorman suuruudesta.

Kuorman kiinnittäminen
Huonosti kiinnitetystä kuormasta aiheutuu paljon onnettomuuksia. Siksi Statens vegvesen tekee tarkastuksia koko maassa. Kuorman kiinnittämisessä on otettava huomioon myös: Eurooppalaisia parhaita toimintatapoja koskevat suuntaviivat - Kuorman varmistaminen tieliikenteessä

https://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/vehicles/cargo_securing_loads_fi

ADR Sopimus vaarallisten aineiden kuljettamisesta tieliikenteessä

Vaarallisten aineiden kuljetukset Norjassa
Vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa Norjassa on noudatettava ADR-sopimusta.

Tiettyjen vaarallisten aineiden kuljetusta on rajoitettu joissakin tietunneleissa
Katso ADR-kirja:
- Luku 1.9, kohta 1.9.5.alakohtineen
- Luku 5.4, kohta 5.4.1.1.1 alakohta k
- Luku 8.6

Vaarallisten aineiden kuljetus lautalla
Jotkin lautat eivät ota kuljetettavaksi vaarallisia aineita. Siksi varustamolta on aina syytä kysyä asiaa etukäteen. Tämä koskee sekä kansainvälisiä että kotimaisia lauttareittejä.

Ajaminen talvella

Ajoneuvot, joiden talviajo-ominaisuudet ovat huonot

Jotkin ajoneuvotyypit soveltuvat ajoon Norjan talvisilla teillä paremmin kuin toiset. Väärin lastattu puoliperävaunu on yksi esimerkki tarkoitukseen huonosti soveltuvasta ajoneuvosta. Jos et pysty saavuttamaan riittävää pitoa tiehen käyttämällä oikeaa määrää lumiketjuja, on pysäytettävä ajoneuvo ja jäätävä odottamaan parempia keliolosuhteita.

Statens vegvesen suosittelee vetoauton vetoakselin varustamista tasauspyörästön lukolla. Yhdessä hyvien talvirenkaiden ja tarvittaessa lumiketjujen kanssa se helpottaa ajamista liukkaissa ylämäissä. Useamman vetoakselin 4x4 tai 6x4) vetoautot takaavat useimmissa tapauksissa varman etenemisen.

Ajaminen saattueena

Useilla tieosuuksilla saatetaan siirtyä lyhyellä varoitusajalla saattueajoon, mikäli sää vaarantaa liikkumisen tiellä. Tietty määrä ajoneuvoja kootaan saattueeksi. Sitä johtaa Statens vegvesenin aura-auto, joka auraa tien auki lumesta. Talveksi tai yöksi suljettavista sekä saattueessa ajettavista teistä varoitetaan aina liikennemerkeillä. Kannattaa myös soittaa neuvontapuhelimeen (puh. 175) ja kysyä, onko tie auki. On aina varmistettava, että mukana on riittävästi polttoainetta, lämpimiä vaatteita, ruokaa ja juomaa sitä varalta, että auto juuttuu kiinni tai joudut ajamaan saattueessa.

Tällaisten tilanteiden välttämiseksi kannattaa suosia pääteitä, jolloin säästää sekä aikaa että rahaa, vaikka joutuisikin käyttämään lauttoja ja maksamaan tietulleja.

Saattueajon lisäksi jotkin tieosuudet suljetaan talveksi. Tiedot suljetuista tai saattueajoon määrätyistä teistä löytyvät osoitteesta vegvesen.no/trafficinformation tai soittamalla numeroon 175 (0047 815 48 991 ulkomailta)

Kuvaamo: Opeide

Ajaminen liukkaalla kelillä

Norjassa on paljon kapeita, mutkaisia ja jyrkkänousuisia- ja laskuisia teitä. Raskaille ajoneuvoille liukas keli aiheuttaa ongelmia useammin kuin kevyille ajoneuvoille. Pitkät, raskaat ja leveät yhdistelmäajoneuvot ovat erityisen alttiita kelin vaikutuksille.

Suuret ajoneuvot on usein ajettava aivan lähelle tien reunaa, jotta toisten ajoneuvojen kohtaaminen olisi turvallista. Tällaisissa tilanteissa vaaditaan oikea nopeus, hyvät renkaat ja jarrut, jotta suunta pysyisi oikeana ja vakaana.

Kaarteissa ja jyrkissä mäissä nopeus on aina sovitettava tilanteeseen ja ajoneuvon paikka tiellä on valittava niin, että muiden tiellä liikkuvien turvallisuus säilyy. Ajotapa on koko ajan sovitettava renkaiden pidon mukaiseksi.

Perävaunun luisuminen

Yhdistelmäajoneuvojen perävaunu aiheuttaa usein vaarallisia tilanteita ja tekee ajamisesta erittäin vaativaa liukkaalla kelillä

Pitkän ja raskaan ajoneuvon luisuminen aiheuttaa vaarallisen ja vaativan tilanteen. Ajoneuvon saaminen takaisin hallintaan on vaikeaa. Se voi viedä pitkän ajan ja vaatia paljon tilaa tiellä. Muista, että on parempi ohjata yhdistelmä tien sivuun/ojaan kuin törmätä vastaantulevaan liikenteeseen.

Perävaunun voi saada sivuluisuun varsinkin:

- Kova vauhti
- Kaarreajo
- Jarruttaminen
- Hyvin loskainen tie
- Talvikeliin sopimattomat renkaat
- Oikeanpuoleisten renkaiden joutuminen pientareen puolelle
- Vika ABS-jarruissa
- Vika EBS:ssä?

Auton ja perävaunun virheellinen jarrujen sovitus, kuorman painon epätasainen jakautuminen ja epätasainen ajorata voivat myös saada sekä perävaunun että vetoauton luisuun.

Puoliperävaunuyhdistelmissä on erityisen tärkeää, että puoliperä kääntyy helposti vetopöydällä, jotta kitka ei estä vetoauton kääntymistä.

Ajettaessa yhdistelmää liukkaalla tiellä on ajettava ennakoivasti ja arvioitava koko ajan keliä, tien pintaa ja muuta liikennettä. Ajoneuvon on myös oltava hyvässä kunnossa.

Vakavissa sivuluisuonnettomuuksissa perävaunu yleensä heilahtaa vastaan tulevan liikenteen kaistalle

Liukas alamäki

Pitkissä alamäissä alhaalla voi olla talvella liukkaampaa kuin mäen huipulla. Siksi ennen mäkeä on:

- arvioitava kelitilanne huolellisesti
- mietittävä, onko tarpeen käyttää ketjuja
- valittava oikea nopeus
- varmistettava «VAPAA TIE!»

Jos käytät ketjuja, ota huomioon kuorman sijoittelu.

Kun yhdistelmän etupäässä on paljon kuormaa ja tehokas lisäjarru vaikuttaa vain vetäviin pyöriin, ne voivat luistaa. Tämän välttämiseksi vetäviin pyöriin on asennettava ketjut (ks. kuva 1).

Kun takana on paljon kuormaa, etupyörät voivat alkaa luistaa niin, että auto menettää ohjattavuutensa. Tämän välttämiseksi voi käyttää ketjua toisessa etupyörässä. Se voi olla erityisen tarpeellista, jos autossa on teli ja takana puoliperävaunu.

Vetoakselin takana olevan teliakselin nostaminen vaikeuttaa auton ohjaamista liukkaalla kelillä (ks. kuva 2)

Liukkailla teillä on pyrittävä sijoittamaan mahdollisimman suuri osa kuormasta vetoautoon, sillä tämä pienentää yhdistelmän linkkuun menemisen vaaraa ja vakauttaa ajamista.

Perävaunun pyöriin voi olla hyvä asentaa ketjut, jotta se ei lähde luisuun ja suuntavakaus sekä jarrutuskyky paranevat alamäessä.
Liukkaalla käyttöjarrujärjestelmä jarruttaa tehokkaammin kuin lisäjarru, joka vaikuttaa vain vetäviin pyöriin. Muista kuitenkin, että jarrut voivat kuumentua ja häipyä.

Liukas ylämäki

Talvella keli on arvioitava erityisen huolellisesti ennen ajamista mäkeen, jotta auto ei jäisi kiinni, koska vetävät pyörät eivät pidä.

Ketjut on asennettava paikalleen ennen mäkeen ajoa. Ketjuja käytettäessä on tarkistettava, että pyörän mutterit eivät ole löystyneet.

Ajettaessa ennen mäkeä mahdollisimman suurella nopeudella voidaan vähentää vetovoiman tarvetta nostamalla hieman kaasupoljinta mäessä.. Valitse mäkeen ajaessasi vaihde, jolla kierrosluku on suhteellisen suuri. Jos vetopyöristä katoaa pito, voit hellittää vähän kaasua niin, että pito palautuu ilman, että kierrokset vähenevät niin paljon että joudut vaihtamaan pienemmälle. (Jos autossa on teli, saavutat suuremman vetoakselikuorman teliakselin nostolla / kuorman siirrolla).

Vaihtaminen ajoissa pienemmälle vähentää vaihtamisen tarvetta mäessä. Väärin valittu vaihde voi aiheuttaa tarpeettoman pysähtymisen ja johtaa vaikeaan liikkeelle lähtöön. Jos autossa on automaattivaihteisto, sitä on liukkaalla usein tarpeen käyttää manuaalisesti.

Käytettävä menetelmä riippuu mäen kaltevuudesta ja tien kapeudesta ja/tai mutkaisuudesta.

Käytettäessä tasauspyörästön lukkoa voivat luistavat pyörät saada auton luisumaan kohti piennarta kaltevalla tiellä. Pyri siksi välttämään pyörien luistamista ja ole erityisen varovainen kaarteissa.

Kun käytät ketjuja vetävissä pyörissä vaikeissa kelioloissa ja erityisesti ylämäissä, tasauspyörästön lukkoa tarvitaan varmistamaan paras ajettavuus.

Pihat ja pysäköintialueet

Piha-alueet ovat yleensä liukkaampia kuin tiet. Tiet vapautuvat myös nopeammin lumesta ja jäästä kuin vähäliikenteisemmät alueet. Älä anna tämän yllättää. Muista aina, että pysäköintipaikka tai taukoalue voi olla liukas, vaikka tie on loistokunnossa.

Renkaat

Talvikausi alkaa 1. marraskuuta ja päättyy ensimmäisenä maanantaina 2. pääsiäispäivän jälkeen.

Ajoneuvoa ei saa käyttää, ellei renkaissa ole kelin edellyttämää pitoa. Käytä tarvittaessa nastarenkaita, ketjuja tai vastaavia.

Kaikissa saman akselin pyörissä on oltava ominaisuuksiltaan suurin piirtein samanlaiset renkaat. Pyörien on oltava staattisesti ja dynaamisesti riittävän tasapainotetut.

Urasyvyys

- Kesäkaudella kaikkien ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden tulee olla vähintään 1,6 mm.
- Talvikaudella on yli 3,5 tonnin painoisten ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden oltava vähintään 5 mm. Muiden ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden on oltava vähintään 3 mm.
- Kaikille ajoneuvoille suositellaan hyviä talvirenkaita, joiden kulutuspinnan urasyvyys on mahdollisimman suuri talvikelillä.

Talvirenkaat

- Ajanjaksolla 15. marraskuuta – 31. maaliskuuta on kaikissa akseleissa käytettävä talvirenkaita.
- Tämä koskee vetoautoja ja perävaunuja (ryhmät M1-M3, N2-N3 ja O3-O4), joiden kaikkien sallittu kokonaispaino ylittää 3,5 tonnia,
- Talvirenkaat voivat olla joko nastarenkaat tai niin kutsutut kitkarenkaat ilman nastoja. Niissä on oltava merkinnät M+S, MS, M&S, M-S, "mud and snow", 3PMSF tai "3 peak mountain snowflake", ja niiden on oltava valmistetut erityisesti talviajoa varten.

Lumiketjut

Kun ajat ajoneuvon sallittu kokonaispaino on yli 3,5 tonnia, mukana on oltava ketjut ajettaessa lumisella tai jäisellä tiellä. Talvikaudella ketjut on siis aina otettava mukaan kelioloista huolimatta.

Ketjuja kannattaa ehkä ottaa mukaan vaadittua enemmän. Niistä voi olla hyötyä äärimmäisissä keliolosuhteissa tai jos ketjuja rikkoutuu.

Ketjujen on sovittava ajoneuvon pyöriin ja oltava kosketuksissa ajorataan koko ajan. Ketjujen materiaalin on oltava metallia/terästä, sovelluttava keliolosuhteisiin ja kestettävä niihin kohdistuvat rasitukset.

! **MUISTA!** Oikea rengasvarustus on kuljettajan vastuulla.

Ketjujen määrä ja niiden sijoittaminen:

- Raskaassa moottoriajoneuvossa on oltava vähintään kolme lumiketjua
- Yksi etupyörään sopiva
- Kaksi takapyörään sopivaa

Yhdistelmäajoneuvossa on oltava vähintään seitsemän ketjua, jos vetoakselissa on paripyörät:

- Yksi vetoauton etupyörään sopiva ketju
- Neljä vetopyöriin sopivaa ketjua
- Kaksi perävaunun pyöriin sopivaa ketjua

Yhdistelmäajoneuvossa on oltava vähintään viisi ketjua, jos vetoakselissa on yksinkertaiset pyörät tai siinä käytetään kaksoisketjuja:

- Kaksi vetoakseliin sopivaa ketjua
- Yksi vetoauton etupyörään sopiva ketju
- Kaksi vetoakseliin sopivaa ketjua
- Kaksi perävaunun pyöriin sopivaa ketjua

Moottoriajoneuvoissa, jotka on varustettu vetävien pyörien automaattisilla ketjunheittäjillä ("on spot"), nämä korvaavat kaksi ketjua silloin, kun vetoakselissa on paripyörät.

Ketjupaikat

Ennen vaikeita tieosuuksia ja niiden jälkeen on ketjupaikkoja. Ne on merkitty opastein. Ketjupaikat aurataan lumesta ja niissä on riittävästi tilaa yhdistelmän pysäköintiä varten ketjujen asentamiseksi tai poistamiseksi. Ketjupaikat sijaitsevat usein tasaisilla tieosuuksilla, joten kuljettajat voivat pysähtyä kiristämään ketjut jonkin matkaa ajettuaan

Kun tulet ketjupaikalle, suosittelemme soittamaan neuvontapuhelimeen (puh. 175) seuraavan tieosuuden keliolojen tarkistamiseksi.

(Kaui Ojanen)

! Käytä aina seisontavaloja ja huomioliiviä, kun asennat ketjuja.
Silloin toiset tiellä liikkuvat huomaavat sinut ajoissa!

Näin asennat yleisketjun!

! (HUOM! KETJUTYYPPEJÄ ON USEITA)

1

Levitä ketju maahan. Tarkista, että se ei ole solmussa eikä kiertyneenä.

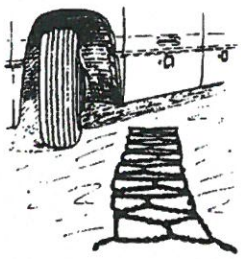

2

Nosta ketju pyörälle niin, että kiristyslenkit ovat ulospäin ja "löysät". Lyö/työnnä ketjun pää pyörän takareunan alle ja peruuta noin 1/4 pyörän kierrosta.

3

Yhdistä ensin sisäsivun ketju.

4

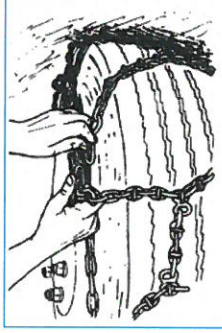

Kiristä sitten ketju käsin pyörän ympärille vetämällä ulommasta sivuketjusta. Kiinnitä sen jälkeen sivuketju.

Kiristä kiristyslenkillä asettamalla kiristysavain lenkin uraan ja kääntämällä sitä 90 asetta, jolloin lenkki lukkiutuu kiristyneeseen asentoon (6).

5

6

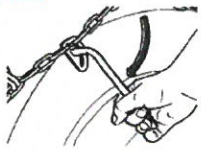

7

Jos sinun on kiristettävä 2 ketjua päällekkäin, ne on asetettava toisiinsa nähden limittäin.

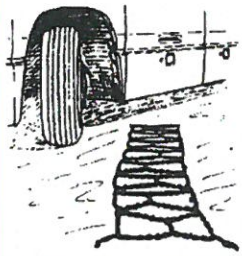

Paikat voivat poiketa ajoneuvoissa, joissa on ABS ja EBS. Ketju on kiinnitettävä pyörään, jossa on ABS-tunnistin. (Katso ohjekirja.)

Esimerkkejä ketjujen sijoittelusta.

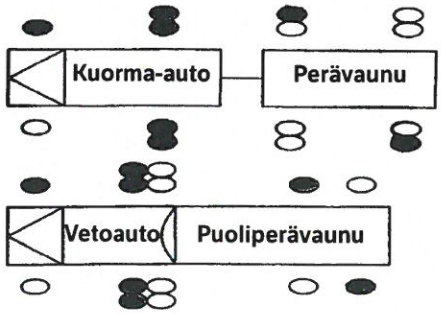

HUOM! Noin 100–200 metrin ajon jälkeen ketjut on kiristettävä.

Vinkkejä tunnelissa ajoon kaikille:

Aja oikein tunneliin:

- Älä koskaan aja valosignaalin ohi, jos se palaa/vilkkuu punaisena tai puomi on alhaalla
- Huomioi tunnelin nopeusrajoitus
- Varista, että ajovalot ovat päällä
- Ota pois aurinkolasit
- Sulje ikkunat
- Arvioi sisäilman kierrätys
- Kytke radio päälle niin, että kuulet välttämättömät liikennetiedotteet mahdollisista onnettomuuksista tunnelissa

Ajaminen/toiminta tunnelissa:

- Säilytä vähintään 5 sekunnin etäisyys edellä ajavaan
- Jos näkyvyys on huono huurtuneen tuulilasin vuoksi, käytä lasinpyyhkijöitä ja huurteenpoistajaa

Jos tunnelissa on tapahtunut onnettomuus:

- Pysy riittävän rauhallisena
- Kytke hätävalot päälle muiden varoittamiseksi
- Älä käänny tunnelissa
- Käytä huomioliiviä
- Siirry lähimmälle hätäpoistumistielle
- Käytä tunnelin hätäpuhelinta - silloin Vegtrafikksentralen saa automaattisesti hälytyksen (älä käytä matkapuhelinta)

Tunneliajon sääntöjä ammattikuljettajille

1. **Noudata tunneleissa erityistä varovaisuutta** - onnettomuudella voi olla erittäin vakavat seuraukset
2. Pysähdy, jos valo on punainen tai puomi on alhaalla
3. Arvioi, ovatko auton jarrut kuumentuneet, **ennen kuin ajat** tunneliin! Kuumentuneet jarrut voivat toimia heikosti tai aiheuttaa jarrujen häviämisen/ syttymisen
4. **Hidasta vauhtia ennen** ajamista jyrkkään tunneliin. Vaihda alamäessä pienemmälle vaihteelle kuin mitä olisit käyttänyt ylämäessä.
5. **Säilytä turvallinen etäisyys** edellä ajavaan, vähintään 5 sekuntia
6. **Käytä tunnelin hätäpuhelinta** - silloin Vegtrafikksentralen saa automaattisesti hälytyksen
7. **Käytä tunnelin sammutinta** - silloin Vegtrafikksentralen saa automaattisesti hälytyksen
8. Tulipalon sattuessa - poistu tunnelista tai siirry turvatilaan ja auta muita pääsemään turvaan

(Kuva: Geir Brekke)

Ajo- ja lepoaikamääräykset

Yhdistelmäajoneuvon kuljettaminen Norjassa on vaativaa työtä etenkin talvella. Kuljettajan on oltava tarkkaavainen ja pirteä ylittäessään tuntureita tai ajaessaan Pohjois- tai Länsi-Norjan kapeilla ja mutkaisilla teillä. Monien onnettomuuksien syynä on valitettavasti kuljettajan tarkkaavaisuuden herpaantuminen tai nukahtaminen. Siksi Norjassa kiinnitetään paljon huomiota ajo- ja lepoaikamääräysten noudattamisen valvontaan.

EU:n ajo- ja lepoaikamääräykset koskevat kaikkia ajoneuvoja, jotka ovat peräisin EU/ETA-alueelta Muista maista oleviin ajoneuvoihin sovelletaan eurooppalaista sopimusta kansainvälisissä maantiekuljetuksissa toimivan ajoneuvohenkilöstön työskentelystä (AETR-sopimusta).

Muut työaikamääräykset

Työ- ja lepoaikasäännösten lisäksi Norjassa noudatetaan myös erillistä kuljettajien työasetusta. Nämä säännöt ovat yhdenmukaiset koko ETA-alueella. Työaika sisältää ajoajan sekä kaikki kuljetukseen liittyvät työt. Lepotauko on pidettävä enintään kuuden tunnin keskeytymättömän työskentelyn jälkeen. Lisäksi vaaditaan vuorokausi- ja viikkolepo. Viikoittainen työaika saa olla 16 viikon aikana keskimäärin enintään 48 tuntia. Tämä koskee sekä normaalia työaikaa että ylitöitä, ja sisältää työskentelyn usean työnantajan palveluksessa. Työaikasäännöt on yhdistetty ajo- ja lepoaikasääntöihin siten, että tauko voidaan hyväksyä tauoksi kummankin säännöstön mukaisesti. Kuljettaja-yrittäjät on tilapäisesti vapautettu noudattamasta näitä sääntöjä.

Katso lisätietoja asetuksesta osoitteesta vegvesen.no.

Yleissääntö kaikille kuljettajille

Et saa hypätä rattiin, jos olet väsynyt tai rasittunut etkä siksi kykene ajamaan turvallisesti.

Raskaiden ajoneuvojen kuljettajia koskevat säännöt

Päivittäinen ajoaika

- Päivittäinen ajoaika saa olla enintään 9 tuntia. Sen voi kuitenkin pidentää 10 tuntiin kaksi kertaa viikossa
- Enintään 4 tunnin 30 minuutin ajon jälkeen on pidettävä 45 minuutin tauko. Sen voi korvata kahdella tauolla, joiden pituudet ovat 15 ja 30 minuuttia. Taukoja ei saa käyttää muuhun työntekoon.

Vuorokausilepo

- Jokaisen vuorokauden aikana on levättävä ainakin 11 peräkkäistä tuntia (tai vähintään 3 + 9 tuntia).
- Vuorokausilevon voi lyhentää 9 tunniksi kolme kertaa kahden viikkolevon välillä.

Viikoittainen ajoaika

- Viikossa saa ajaa enintään 56 tuntia. Viikko alkaa maanantaina klo 00.00 ja päättyy sunnuntaina klo 23.59.
- Jos ajaa kaksi viikkoa peräkkäin, kokonaisajoaika saa olla enintään 90 tuntia.

Viikkolepo

- Viimeistään kuuden vuorokauden jälkeen on levättävä vähintään 45 tuntia.
- Tietyin ehdoin viikkolepo voidaan lyhentää 24 tuntiin joka toinen viikko.

Ajopiirturi

- Jos kuljettajaa koskevat ajo- ja lepoaikoja koskevat säännökset, ajoneuvossa on oltava hyväksytty ajopiirturi.

Tämä on lyhyt yhteenveto sääntöjen pääkohdista. Lisäksi on olemassa poikkeuksia ja sääntöjä yksityiskohdista.

Vuorokausilepo-paikat

Lain mukaisten ajo- ja lepoaikamääräysten noudattamisen mahdollistamiseksi raskaan liikenteen kuljettajille rakennetaan vuorokausilepopaikkoja taukoja (45 minuuttia), vuorokausilepoa ja viikkolepoa varten. Tammikuussa 2012 Norjan valtateiden varsilla oli valmiina 15 paikkaa, jotka käyvät ilmi oheisesta luettelosta.

Päivitetty luettelo on osoitteissa vegvesen.no/hvileplass ja iru.org/transpark. Vuorokausilepopaikat on merkitty selvästi valtatien varteen. Paikat ovat yleensä ruokaa ja polttoainetta myyvien liikenneasemien välittömässä läheisyydessä. Kaikissa lepopaikoissa on WC ja valaistu pysäköintialue. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta niissä on myös mahdollisuus käydä suihkussa ja saada 220 V:n verkkovirtaa jäähdytyskoneita varten. Paikkojen turvallisuus- ja palveluluokitus on EU:n LABEL-hankkeen mukainen, katso luettelo edellä mainituilta verkkosivuilta.

Monia tavallisia WC:llä varustettuja taukopaikkoja voidaan myös käyttää taukoja ja vuorokausilepoja varten, kunnes valtatieverkon varteen on saatu rakennetuksi riittävästi vuorokausilepopaikkoja. On kuitenkin huomattava, että jotkut näistä paikoista ovat kiinni talvella.

(Kuva: Knut Opeide)

Ulkomaankuljetukset

Kabotaasi

Kabotaasi on maan sisäinen kuljetus muualla kuin liikennöitsijän kotimaassa.

Ulkomainen kuljetusyritys voi kuljettaa rahtia tai matkustajia kahden paikan välillä Norjassa vain, jos kuljetukselle on erityinen peruste. EU/ETA-maan liikennöitsijöillä on kuitenkin oikeus väliaikaiseen kabotaasiin Norjassa.

Tavarankuljetus

Yhteisöluvan haltija, joka on tuonut ja toimittanut kansainvälistä rahtia EU/ETA-maahan, saa ajaa kabotaasia seuraavilla ehdoilla:

- Kuljettajan on käytettävä kabotaasiin samaa ajoneuvoa, jota käytettiin rajan ylittävään kuljetukseen.
- Kuljettaja saa ajaa enintään kolme kabotaasikuljetusta sen jälkeen, kun kansainvälinen kuorma on kokonaan purettu.
- Viimeinen kabotaasikuorma on purettava 7 päivän kuluessa kansainvälisen kuorman toimittamisesta.
- Kuljetusyritys voi myös tehdä jonkin kabotaasikuljetuksista tai ne kaikki missä tahansa jäsenvaltiossa sillä ehdolla, että kabotaasikuljetuksia on vain yksi jäsenmaata kohti kolmen päivän kuluessa maahan tulosta ilman kuormaa (transitokabotaasi).

Henkilökuljetus

Kabotaasi on sallittu vuorolinja-autoliikenteessä ja erityisessä reittiliikenteessä, kun liikennöitsijän ja tilaajan välillä on sopimus. Kabotaasi on sallittu reittiliikenteessä, kun liikennöitsijä hoitaa osaa kansainvälisestä reittiliikenteestä, ja tarkoituksena on täyttää kaupunkimaisen alueen sisäinen tai toisiinsa liittyvien kaupunkimaisten alueiden välinen kuljetustarve. Muutoin kabotaasi on sallittu vain tilapäisenä.

Tullimääräykset

Erillisiä määräyksiä sovelletaan koskien:

- Matkatavaraa
- Maksuvälineiden selvittämistä
- ATA-carnet-asiakirjoja
- Kauttakulkua

Lisätietoja on osoitteessa toll.no.

Tärkeitä numeroita

Tietoja tie- ja liikenneolosuhteista

Statens vegvesen tarjoaa maan laajuiset tiedot tie-, sää- ja liikenneolosuhteista sekä tietoja sallituista akselipainoista, etäisyyksistä, reiteistä ja lautoista.

Puhelin: 175 / +47 815 48 991 (ulkomailta)

Soita tähän numeroon, jos katsot, että tilanteesta tiellä tulisi varoittaa muita kuljettajia tai Statens vegveseniä.

Internet

Ajantasaiset liikennetiedotteet ovat osoitteissa vegvesen.no/trafikkmeldinger ja 175.no.

Tieluettelot ja muu tiedotusmateriaali

Tieluettelot

- Valtateistä: vegvesen.no/riksvegliste
- Seutu- ja paikallisteistä: vegvesen.no/fylkesvegliste
- Erikoiskuljetuksista valtateillä: vegvesen.no/spesialtransportliste

Kartta raskaita kuljetuksia varten

- vegvesen.no/tungtransportkart

Tietoja on myös saatavana rajanylityspaikoilla ja liikenneasemilla.

Opas on saatavana verkkosivullamme vegvesen.no/truckersguide.

! **MUISTA!** Lyhin tie kartalla ei ole välttämättä nopein!

Ruokavihjeitä

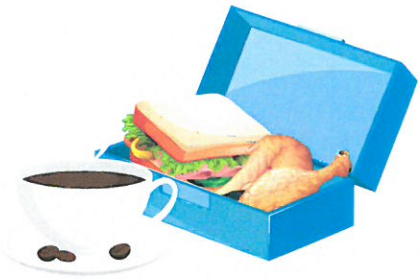

Monet onnettomuudet johtuvat kuljettajan tarkkaavaisuuden herpaantumisesta tai nukahtamisesta ajon aikana. Ruoka ja juoma sisältävät erilaisia aineita, jotka voivat väsyttää tai piristää.

Voimme jakaa ne "piristäviin ruokiin ja juomiin" ja "väsyttäviin ruokiin ja juomiin". Jos syöt "piristävää ruokaa", voit jatkaa ajamista heti. Jos syöt "väsyttävää ruokaa", sinun kannattaa levätä vähintään puolitoista tuntia ennen kuin jatkat ajamista

Piristävä ruoka

- Syö vähän ja usein, 3–4 tunnin välein, eli 5 ateriaa päivässä. Esimerkiksi ateria, joka koostuu riisistä, leivästä, perunasta jne. sekä vaaleasta lihasta kuten kanasta, kalkkunasta tms., lisää suorituskykyäsi ja jaksamistasi.
- Ruuan on myös sisällettävä runsaasti kuituja, koska ne tasoittavat verensokeria ja parantavat siten suorituskykyä..

Piristävä juoma

- Juo kerran tunnissa nestetasapainosi säilyttämiseksi.
- Luonnollinen kivennäisvesi sisältää hivenaineita, jotka auttavat kehoa pidättämään vettä niin, että se ei vain "virtaa läpi".
- Valitse mieluiten vain vähän natriumia sisältävä kivennäisvesi, ts. alle 50 mg natriumia litrassa.

Väsyttävä ruoka

- Runsas, rasvainen ja makea ruoka raukaisee ja unettaa ohjauspyörän takana,

Väsyttävä juoma

- Virtsaneritystä lisäävät juomat kuten kahvi, tee, kolajuomat jne.
- Makeat juomat saavat verensokerin heittelemään ja lisäävät väsymistä noin 20–30 minuutissa.
- Suolapitoinen juoma nostaa verenpainetta, jos siihen on taipumusta.

KOLME YKSINKERTAISTA AJAMISSÄÄNTÖÄ

- **Nuku riittävästi**
- **Juo riittävästi ja oikein**
- **Syö riittävästi ja oikein**

Hyvää, pirteää ja turvallista ajomatkaa!

Statens vegvesen

Hätäpuhelin

TULIPALO	POLIISI	AMBULANSSI
110	**112**	**113**
Tulipalo ja äkillinen ympäristövahinko	**Poliisi ja pelastuslaitos**	**Lääkäri / Ambulanssi**

Tiepalvelu

Soita Vegtrafikksentralen, puh.175
(ulkomailta: +47 815 48 991)

Varoita poliisia (jos kyseessä ei ole hätätilanne)
puh. 02800

Statens vegvesen
Puh. +47 22 07 30 00
vegvesen.no/truckersguide

17-0226 grafisk.senter@vegvesen.no